

ATTORNEY GENERAL'S OFFICE	
INITIALS: <u>Jh</u>	DATE: <u>27/11/23</u>
☒ File	☐ Website
☐ Database	☐ Social Media
☐ Email Internal	☐ HOPO

**FAKAMAAU'ANGA POGESI
MAFAI HIA
FAI'ANGA LESISITA NUKU'ALOFA**

VAHA'A 'O: KALAUNI   -   TALATALAAKI

MO   TEVITA VAKA LUTUI/Tokomololo   -   FAKA'ILOA

FAI 'ENI 'IA FAKAMAAU SIMILONI TU'AKALAU

Fatai Samani ma'ae Kalauni

Faka'iloa pe ma'ana

'Aho Hopo 1/11/2023

TU'UTU'UNI

Puipuitu'a

[1] Koe hopo ni na'e 'uluaki tali tonuhia 'ae faka'iloa kihe ngaahi tohi fekau kuo noo ma'ana 'aia koe ma'u moe faito'o ta'efakalao kalasi A(meth) fe'unga hono mamafa moe kalami 'e 0.21

[2] Na'e toe ma'u foki moha faito'o ta'efakalao kalasi B fe'unga hono mamafa moe kalami 'e 0.50 hono mamafa

[3] Na'e toe ma'u moha naunau koe nge'esi peki 'e 5 'oku alangaue 'aki kihe faito'o ta'efakalao

[4] 'Ihe 'aho ni kuo fokotu'u mai moe kole 'ae talatalaaki ke tamate'I 'ae tohi fekau fika 402 & 411/2023 kae hoko atu pe 'ae 410/2023

[5] Kuo liliu 'ae tali 'ae faka'iloa meihe tali tonuhia kihe tali halaia hili hono toe lau kiai 'ene tohi fekau 'ihe 'aho ni[1/11/2023] koia

na'e toloi kae fakahu mai 'ehe ongo faha'I 'ena malanga tuku pea fakataha(CHAMBER) 'ihe 'aho 9/11/2023

[6] 'Ihe 'aho ni 9/11/20223 na'e toe fakahoko 'ai 'ae fakataha pea na'e 'ikai ke ha'u kiai 'ae faka'iloa pea na'e kole ai 'ehe fakafofonga 'ae Kalauni ke tohi puke 'ae faka'iloa

[7] Na'e fakahu mai ai 'ehe talatalaaki 'ene fokotu'u tautea pea na'ane pehe kuo fiu hono kumi 'ae faka'iloa ke tufa kiai 'ae malanga tuku moe fokotu'u tautea 'ae Kalauni

[8] 'Aia koe me'a ko'eni na'e hoko 'ihe pe ofi kihe 'aho 27 Sune,2023 fakafuofua kihe taimi 1hengihengi na'e ma'u ha fakamatala falala'anga 'e 'Ofisa Vi, koe faka'iloa 'oku ne fakatau atu 'ae faito'o ta'efakalao 'ihe 'api 'oku nofo ai 'I Tokomololo

[9] Na'e ngaue atu ai kau polisi kihe 'api ko'eni 'o ma'u ai kihe faka'iloa 'ae faito'o ta'efakalao kalasi A moe B pea pehe kihe naunau koia 'oku makatu'unga ai hono faka'ilo 'oe faka'iloa

POINI FAKALAHU TAUTEA

- i. Faka'iloa 'oku 'iai hono lekooti
- ii. Koe faito'o konatapu koe taha ha palopalema lahi 'oku ne uesia fakalukufua 'a Tonga ni
- iii. Koe faito'o ta'efakalao na'e ma'u koe kalasi A & B

POINI FAKASI'ISI'I TAUTEA

- ii. Liliu 'o tali halaia

LAO

- i. Koe tautea lahi taha kihe ma'u moe faito'o ta'efakalao kalasi A 'I lalo 'ihe Kalami 'e 1[kupu 4(1)(iii) Lao kihono pule'I faito'o Ta'efakalao, koe tautea pa'anga 'o 'ikai laka hake 'ihe \$10000 pe koe ngaue popula 'o 'ikai toe laka hake 'ihe ta'u 'e 3, pe fakatou'osi

FOKOTU'U TAUTEA MEIHE TALATALAAKI

i. 'oku fokotu'u mai 'ehe talatalaaki 'o fakatatau kihe mafatukituki 'oe me'a na'e fakahoko 'ehe faka'iloa ha tautea ngaue popula 'o anga pehe ni:

i. CR 410/2023 – ngaue popula kamata he mahina 9 – 12

ii. tali halaia ke to'o ha mahina 'e 3 pea toe mahina 6 – 9

iii. ke toe tanaki atu moe mahina 'e 3 koe 'iai hono lekooti faihia, toe 'alu liake 'o mahina 9 - 12

iv. ke 'oua toe 'iai ha tautea toloi makatu'unga 'ihe 'iai hono lekooti 'ae'ihe me'a tatau, pea na'e 'osi 'iai hono tgautea toloi 'oku ne lolotonga maumau'i

v. ke fakamo'ui 'ae tautea toloi 'ihe hopo CR 321/2023

vi. ke ngaue popula 'ae faka'iloa kihe mahina 13

vii. ke faka'auha 'ae faito'o ta'efakalao pea moe naunau na'e puke 'ihe hopo ni

[9] Na'e te'eki ai pe keu ma'u ha kole fakasi'isi'I tautea meihe faka'iloa

[10] Makatu'unga 'ihe ngaahi me'a kou lave kiai 'I 'olunga pea pehe kihe fokotu'u kuo 'omai meihe Kalauni moe 'ikai ha fakafepaki 'e fakahu mai 'ehe faha'I 'ae faka'iloa

'OKU TU'UTU'UNI AI

i. ke ngaue popula mahina 9 'ae faka'iloa

ii. ke to'o mahina 3 ko'ene tali halaia, pea toe mahina 'e 6

iii. koe fokotu'u koia ke toe tanaki atu mahina 3 koe 'iai hono lekooti 'oku 'ikai tali 'o makatu'unga koe lekooti koiaa, 'oku fokotu'u mai 'ehe talatalaaki ke fakamo'ui 'oku 'ikai ha toe lekooti kehe

iv. Tali 'e 'ikai ha toe 'iai ha tautea toloi hange koe fokotu'u meihe talatalaaki

v. ke fakamo'ui 'ae tautea toloi 'ihe hopo fika 321/2023 'ae faka'iloa 'aia na'e tu'utu'uni ke ngaue popula mahina 'e 4 kae toloi kakato mahina 12

vi. ke faka'auha 'ae faito'o ta'efakalao moe naunau na'e puke 'ihe hopo ni 'o fakatatau moe kupu 32(2) Lao kihono Pule'I 'oe faito'o ta'efakalao

vi. ke tamate'I 'ae tohi fekau fika 402 moe 411/2023 kole 'ae talatalaaki

Koe katoa 'oe taimi ngaue popula e faka'iloa kihe mahina 'e 10 'o kamata lau meihe 'aho ni

FAI 'IHONO xx Novema, 2028

FAKAMAAU POLISI

for SM Thakalau